

BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVI 3271

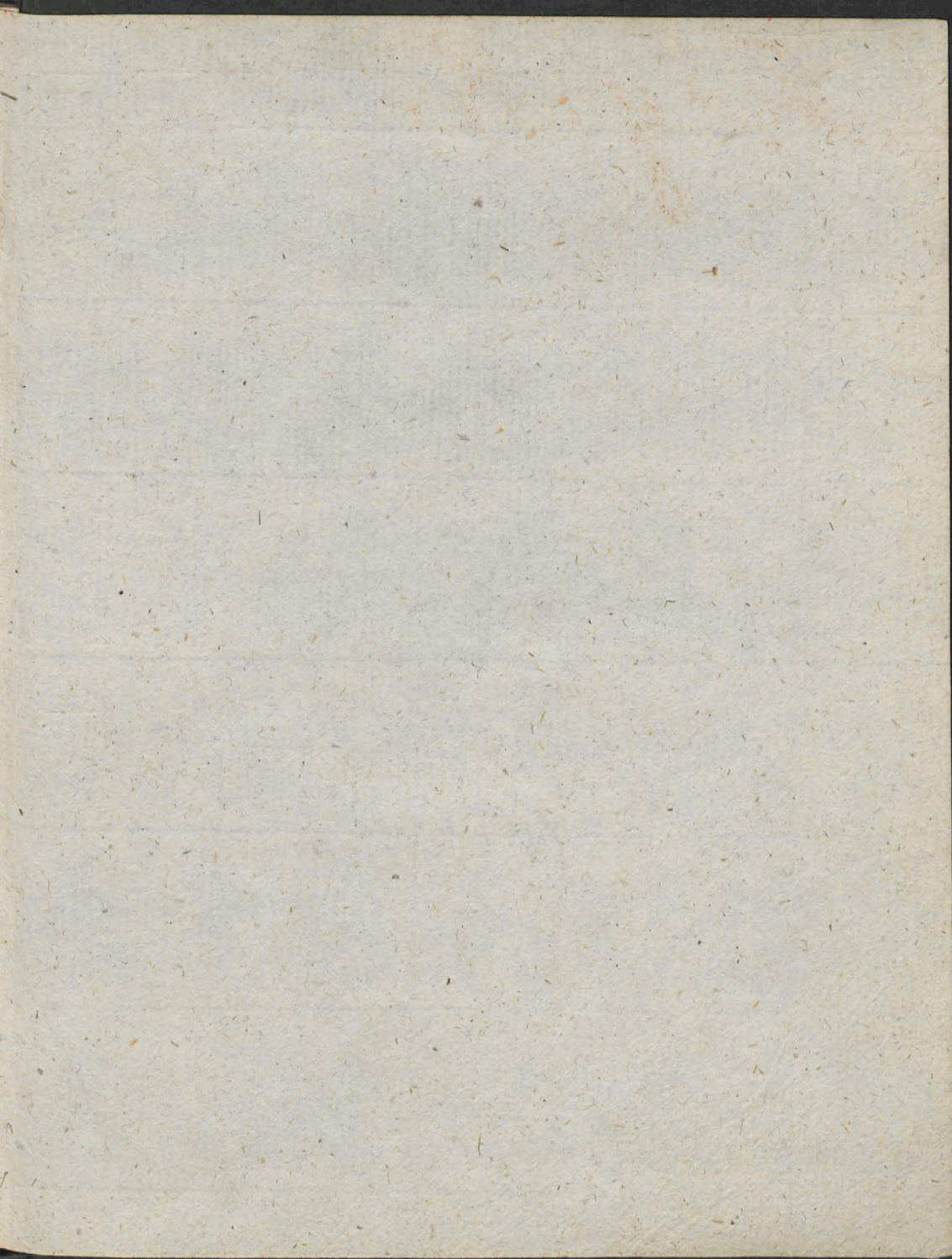
Ripley 1835.

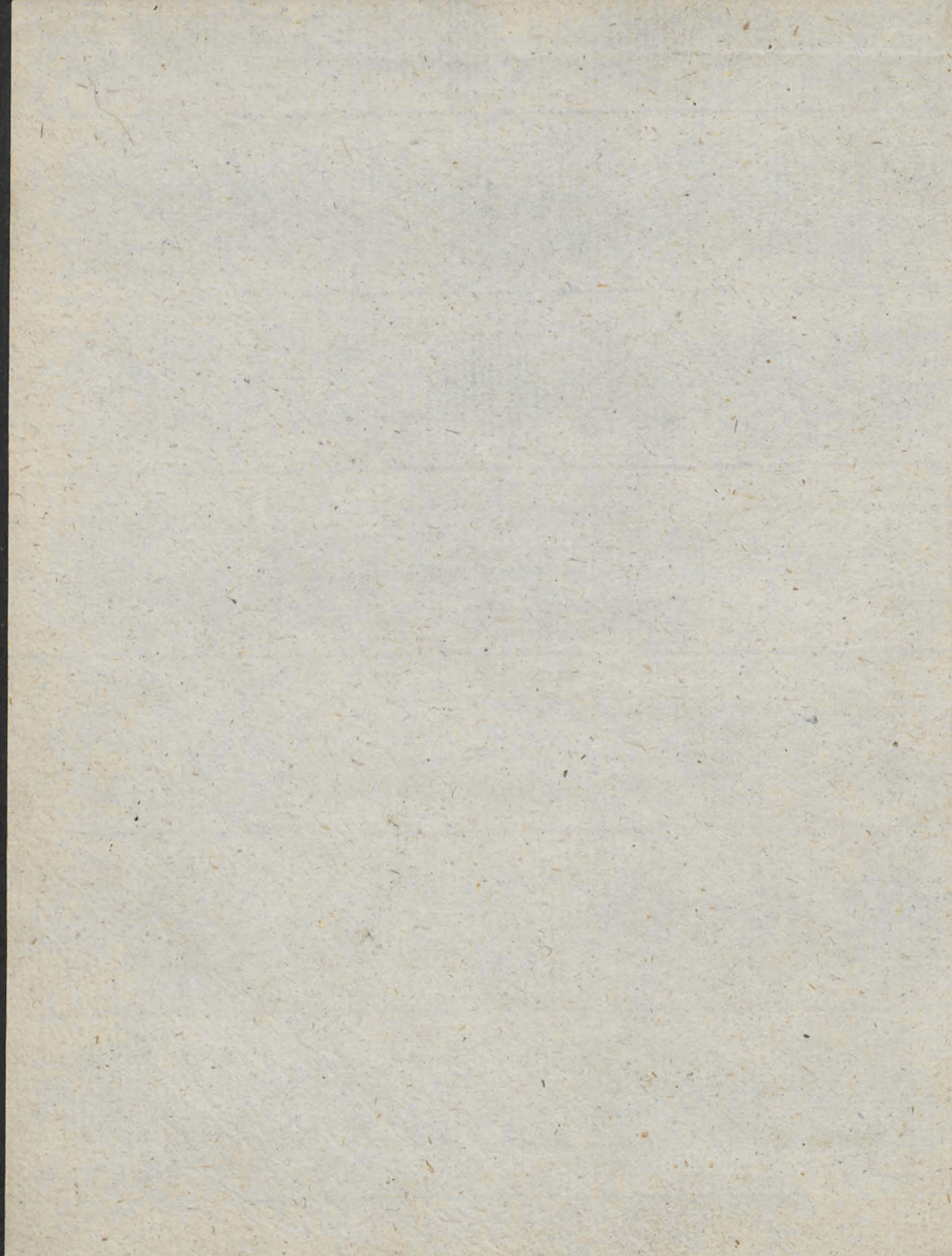
XLV. C. 5.

E. XIII, 327

egorius
John Phillips

o. Sand-Charles

Textus paruuli phi losophie Moralis Summa di ligentia emendatus.

Magistri Gregorij Brede de Konitz
Saphicon ad Lectorem.

Moribus *comptis*
Moribus comptis iuuenis decorus
Barbaros *querit* *superare* *ritus*
Barbaros querit superare ritus
Splendidus *vulgi* *pariterque* *spernit*
Splendidus vulgi pariterque spernit
Sensa *ferocis*
Sensa ferocis
Prebet *huic* *celu* *spetiosa* *virtus*
Prebet huic celu spesiosa virtus
Pellit *ad* *ditem* *vitium* *malignos*
Pellit ad ditem vitium malignos
Gaudium *virtus* *vitium* *profunda*
Gaudium virtus vitium profunda
Tartara *monstrat*
Tartara monstrat
Disce *virtutes* *studiose* *lector*
Disce virtutes studiose lector
Horridi *penas* *Phlegetontis* *arce*
Horridi penas Phlegetontis arce
Sume *prudens* *no* *moriture* *pulchri*
Sume prudens no moriture pulchri
Gaudia celi,

17.184

Magnifico & egregio viro dño magistro Joanni Allensteyn sa-
 cretheologie p̄fessori. ecclieq; maioris in Marsipoli ca-
 nonico. zc. dño & p̄ceptor̄i suo Magister Gre-
 gorius Bredecoph de Konitz. Salutē dicit.

Aud possum vir prestantissime illa erga
 nos pulcherrima beneficia obliuisci quul-
 lum & liberalitatis & comitatus officium omi-
 seris. Instituisi quidem rem non tan gratam quam
 pia quo rudis iuuener facile ad ornatos mo-
 res virtutesque conscedere posset. Quid enim
 in mundo gratius preclariusque moribus comptis quidquam
 deo acceptius virtute quid abominabilius vitio. Duas enim
 vias potest phisice tradidere. Alteram que in celum ferat alte-
 ram que ad inferos deprimat. Prima virtutum est secunda vitiorum.
 Prima fert non ad eliseos campos ut vates cecinerunt sed ad celi
 arcem. At secunda malorum exercet penas & ad inopia tartara
 mittit. Prima est in iustitia, fide, patientia, abstinentia, sapientia,
 ceterisque virtutibus que singule hinc inde describuntur.
 Nonne tu vir iustissime via virtutum pandis, celumque aperis, qui
 facile de virtutibus resumptum unculam institueris quicquam igna-
 ris virtute si pas manifestas quibus in summa gaudia tandem
 venire possint. Nihil profecto utilius homini quam erranti viam
 iusticie ostendere summumque ad bonum ducere. Quod profecto
 non in bonis corporis & fortunę sed in vero dei cultu & virtute
 cuius premium beata vita est & felicitas ad quam omnes or-
 dinati sumus. Ideo ad celi aspectum erecti ut summum bonum
 nostrum in summo esse credamus atque queramus, spiritum quidem
 immortalē tamen habemus quem virtutibus ipsis ad ornare neces-
 se est quas nobiscum corpe humato ad sidereas sedes trasse-
 ramus ubi nihil ultra expetitur sed totum desiderium hominis exple-
 tum foret. Ad quas viam fecisti vir clementissime iuuenete que
 propter vehementissimum sanguinis augmentum atque ardorem to-
 ta est dedita voluptatibus illecebrisque. Habe igitur gratiam sem-
 piternam que non tam priuate quam publice rei consulas. Mercedem
 quippe ab omnium remuneratore deo summo maximo accepturum
 Vale felicissime ex Grachouie xx. Februarij, A, M, D. xvij

[Marginal notes in a cursive hand, partially illegible]

[Marginal notes in a cursive hand, including the phrase 'Sic bo' and other illegible text]

Prologus in phias morale.

Licet homo inter alia animalia magis sit ere
 ctus, Donisq; naturalibus viribus ac pote
 tijs corporis & aie tam exterius qm interius
 supra cetera aialia sit ornatus, Parq; sub
 stantijs sepatijs quantu ad alias precipue po
 tentias nobilissimas, s. ad intellectu & ad voluntate sit eti
 pcreatus, nihilominus virtutes morales & intellectuales,
 quas licet homo sit aptus natus suscipe & p incrementa p
 ficere in eisdem, No tamē homini sunt innate sed pfectius
 & minus pfecte acquirunt scdm naturā hois suscipientis
 easdē p dispositionē, assuefactionē, & doctrinationē, que
 in ipso requirūt iuxta quoddā dictū philosophi sexto Eth
 Fieri aut bonos estimāt, hi quidē natura, hi aut assuetudie,
 hi aut doctrina. Naturalis em dispositio multum confert
 ad virtutū generationē, iuxta illud secūdi de aia, Molles car
 ne aptos mente dicimus, Eodē modo indispositio natura
 multū opat ad virtutū iuolutionē, iuxta illud v, Politicorū,
 circa finē, Suut em aliqui quos disciplinari & fieri studios
 sos viros est impossibile & causa horū est qm potētie & vir
 tutes anime aliq; eaz incipiunt ab aia & terminantur ad
 corps, Et quantūcūq; etiā fuerint pprie aie licet sint intrin
 sece vel extrinsece sine corpe exteriori nequaq; pnt exer
 ceri iuxta illud iij, de aia, No remiscemur post mortē eo
 rū que fecimus, & i. de aia vbi agit de erroribus antiquorū

M
 copios
 vobis
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Prologus in phias moralē.

tractantū de aīa q̄ qui dicit animā separātā a corpe intelligere dicit eā texere v̄ nere, Si ergo organa exteriora sint indisposita vel etiā sensus interiores puta fantasia vel sensus cōis & ita de alijs, necesse est etiā aīam secūdu hoc esse indispositā & sic intelligit̄ p̄ia propositio Aristo libro de phisonomia, Aīe sequūt̄ corpa & nō sunt impassibiles de motibus corpm, Vsualis em̄ assuefactio multū confert ad v̄tutū generationē iuxta illud puerbiū, Quod noua testa capit inueterata sapit, Vnde sicut virgultū cū primo natū est leuiter flectit, Vel etiā in rectū extendit, Sic etiā iuuenes vel ad bona vel ad mala, put male vel bene educant̄ leuiter inflectunt, Iuxta illud, ij. Ethic, & illud idē scribit̄, vij. Politicorū, Quod nō modicū differt iuuenes sic vel sic assuesci, & ij. Metha, Causant̄ auditiōes fabularū secūdu conuetudinē magnū impedimentū in cognitionē veritatis, & iij. Ethicorū, Qualis vnusquisq̄ est taliter loquit̄ & opat̄. Namq̄ vt cōsueuimus ita dignamur dici & ergo vij. Ethic. recitat Aristo, q̄ Aeneas dicit diurnā meditationē remanere. i. cōsuetā meditationē & quia cōsuetudo tantā vim habet ne de facili mobilis dicat̄ & quasi nature assimilatur ergo Aristo, multū phibet cōsuetudinē audiendī fabulas in ij. metha, vbi cōfirmatiōes exemplares & fabularū & potarū narratiōes adducit vt uō eis plus credat̄ q̄ demōstratiōibus vel primis principijs sic p̄ cōfirmatiōibus adducāt

*Supra dicitur in p̄
de anima v̄
de illi v̄
de q̄ solam
animā dicitur
est et v̄
p̄ age q̄
quiddam h̄
v̄d gaudet
testimonij ab oī
v̄*

*De aīa dicit̄
p̄ anima dicit̄
de q̄ solam
animā dicitur
est et v̄
p̄ age q̄
quiddam h̄
v̄d gaudet
testimonij ab oī
v̄*

*Mores p̄
p̄ anima dicit̄
de q̄ solam
animā dicitur
est et v̄
p̄ age q̄
quiddam h̄
v̄d gaudet
testimonij ab oī
v̄*

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'p̄ anima dicitur', 'de q̄ solam animā dicitur', and other philosophical or grammatical remarks.

Prologus in phias moralē.

Doctrinalis itaq; eruditio ad virtutū gnerationē multū cōfert qm̄ p doctrīne eruditionē non solū habet noticiā veri & boni mali & falsi. sed etiā cause cognoscunt eorū dē iuxta illud. vij, Ethī, Nō solū optet verū dicere sed & causam falsi ostendere, & i, Elen. Opera sapientis sunt nō mentiri de his de quibus nouit & menciētē manifestare posse. & moralissimus doctor Seneca i libro de moralibus questio nibus inquirēdo. Quid est bonū? dicit nisi scīa rerū. Quid est malū? nisi rerū imperitia. Scīre ergo malū nō est malū, quia p sciētīā mali malo obuiat. Ita em̄ sicut scorpio in tyriaca & sophistria i dyalectica sunt vtilia. sic etiā cognitio defectus & abundantie ad virtutū noticiā requirūt. cū idē cōtrariorū sit habitus, Quis aut̄ māsuētudinē virtutē diceret esse nisi sciret eius supabundatiā, s; q; irascibilitas esset vitii virtutis igit̄ & vitij est eadē scīa & doctrīna, Tria ergo hec. s. naturalis dispositio. vsualis assuefactio. & doctrinalis eruditio ad virtutū generationē & acquisitionē necessario requirūt. Dicamus ergo viro nobili genere & virtute digno dño Iohanni de Archil dño de mōte canonico traiectensi seu de Traiecto in naturalibus ornamentis & instrumentis eminenter decorato in moralibus incrementis diligenter educato & in disciplinalibus documentis sufficienter erudito, q; virtus habentē se pficit, & opus eius red dit laudabile. & quia quedā sunt virtutes morales, & que

a iij

De fortitudine

De fortitudine.

dam intellectuales. Primo videat quid sit virtus moralis,
Virtus em moralis est habitus electiuus in medio consistens
quo ad nos determinata ratioe vt utiq sapiens determinat,
ij, Ethí. Verbi gratia. Liberalitas est mediū inter pdigalita
tē & auariciā, & hmōi media nō solū dnt dici bona sed op
tima iuxta illud, iij, Polliti, q mediū optimū est. Distingui
tur aut virtus in quatuor est pntis speculationis in moralē &
intellectualē, Morales vero sunt vndecim vt patet, ij, Ethí,
f, fortitudo, tempantia, liberalitas, magnificencia, magnanī
mitas & quedā virtus innominata que est circa paruos ho
nores, māsueto, veritas eutropoIya, amicitia, & iustitia.
Intellectuales vero sunt quinq, f, prudētia, intellectus, ars
(sapientia, & scientia.

De fortitudine

Fortitudo est virtus qua quis aggreditur
terribilia & maxia in quibus eminet mors
ppter bonū coe vt patet, iij, Ethí, & ibidē
fortis est qui terribilia existētia & nō ap
parētia iustinet, vñ, v, Ethí, scribīt q lex precipit forti opa
agere fortia puta nō derelinquere atiem neq fugere neq
abjicere arma & vij, Ethí, Necessē ē habere fortes ad prin
cipandū gratia in obedientie, & ad conantes iniuste infer
re bellicas actiōes, Quare scribīt in libello q ab aliquibus in
titulat de regimine principū, Rex fortis stabilimētū est po
puli, Supabūdantia aut respectu fortitudinis est audacia,

Primo dicitur de virtute moralis...

De fortitudine...

Supabūdantia aut respectu fortitudinis est audacia...

De fortitudine.

de qua in Ethicis scribitur. Est qua quis se exponit periculis magnis propter modicum bonum. & ibidem dicitur quod audax est superbus & victor fortitudinis & qui vult videri aggreditur terribilia. Superabundans autem in audacia (ut dicitur in eodem in Ethicis) vocatur preceps. Defectus vero fortitudinis est timiditas. id est omnia facere cum timore. De hoc timore dicitur. viij. Ethicis. & etiam primo Rethorice. Qui timet non amat qui timet. id est timore servili. & sic intelligitur illud. i. Pollii. Subditi dantur teneri in timore & non in amore. Causa vero timoris est expectatio mali iuxta illud. iij. Ethicis. Timor est expectatio mali. & provocat ad mala ut scribitur ibidem. Sed qui in timiditate excedit deficit formidulosus est de quo scribitur. i. Pollii. Intrapatus est formidulosus ex his nihil facit bene eorum que optet.

TEmpantia est virtus in moderando delectabilia sensuum gustus & tactus sicut scribitur. iij. Ethicis. & qui hac virtute utitur dicitur temperatus de quo in eodem. iij. Ethicis. dicitur quod temperatus gaudet in his que ad sanitatem & ad bonam dispositionem sunt delectabilia. & hec appetit moderate. Vnde temperatis in iij. Ethicis. due attribuntur conditiones. Una est posse se abstinere a delectabili. Secunda conditio vero non contrariari de absentia delectabilis. Excessus vero ad temperantiam vocatur intemperantia & excessus secundum gustum & tactum. De excessu qui est secundum tactum dicitur Seneca. Nihil est tam morsu a iij

De tempantia.

tiferū ingenijs, vt luxuria corrupens ingeniū desidiose vi-
uentis, & in libro qui intitulat de regimine principū, Cres-
de mihi indubitanter q̄ coitus est destructio corpis, abbre-
uiatio vite corruptio virtutū legis transgressio femineos
mores generas. Sed de intempantia que est secūdū gustū

in eodē libro de regimie principū dicit q̄ ex supfluitate ci-
bi angustiā stomachus, q̄ grauat corpus ledit animus &
cibus remanet infundamēto stomachi ponderosus & no-
cuius, & iterū in eodē. Supfluitas cibi in ventre est valida
corpis exsiccatio & corruptio, & Seneca in secūda ep̄la ad

Lucillū Fastidiētis stomachi est om̄ia degustare que cum
varia sunt coinquinat & nō nutriūt, In moderata tñ alimē-
ti susceptiōe natura letat & gaudet, Iuxta illud quod scri-
bit in libro de regimine principū, Cū referta fuerit aīa que
delectata est corpus cōfirmabit & gaudebit sanguis, & san-

guis incipiet currere in venas ex letitia aīe, Qui aut̄ vltra
& pamplius q̄ optet his delectatiōibus se immergūt obie-
cta impedimentū in virtutibus subministrāt, Iuxta illud, x
Ethi, Impedimentū prudentie est delectatio venerea, De-

fectus aut̄ tempantie vt patet, iij. Ethi, est isensualitas, s. nō
gaudere delectatiōibus que secūdū gustū & tactū sunt, se-
cūdū gustū puta nō gaudere in dulci & nō trīstari i amaro,
vnde bruta in dulci & delectabili gaudent & in amaro tri-
stant vt apparet ad sensum que tñ solo sensu viuūt, Insensū

[Marginal notes in Latin script, including phrases like 'Dicitur...', 'Sed de...', 'In eodē...', 'Cū referta...', 'Impedimentū...', 'Delectatio...', 'Insensū...']

De liberalitate.

ad sapientiam
ad modum
Abilitas ergo in hoīe secūdū gustū vitū est vt dicitū est, secū
dū tactū vero insensibilitas etiā vitū est puta nō gaudere.
& delectari in veneris, & vt sic est vitū morale. qm̄ v̄t̄ns
moralis cōsistit in medio siue in medietate quo ad nos. vt
dicit̄. ij. Ethī. Itē om̄ino abstinere a veneris est vitū natu
rali iuxta illud. ij. de aīa, Naturalissimū opm̄ in viuētib⁹
est gn̄are sibi sile, & i. polli. Naturale est appetare tale & re
linquere post se quale ipsum est.

Liberalitas est medietas in dando & accipi
endo vt scribit̄ iij. Ethī. & inde liberalis ē
dicit̄ qui dat que optet, quibus optet, &
qñ optet boni gratia, vt patet in iij. Ethī.

& dicit̄ qñ optet, iuxta illud iij. Ethī. Liberalis debet dare
cū delectatiōe & sine tristitia, & dicit̄. qbus optet, iuxta il
lud Seneca, Caueamus ne supuacue dilapidam⁹ seu ne mit
tamus. vt, s. rustico canes ad venādū. puero siue seni arma
ad bellandū, & dicit̄ q̄ optet, Vñ Seneca, Sic dabo egēti q̄
nō ip̄e egeā. Quantūcūq; em̄ aliq; sit liberalis semp̄ tñ ali
quas diuitias debet reseruare vt actū liberalitatis possit cō
tinuare. iuxta illud. ij. polli. In vsu possessionū liberalitatis
opus ē. Neq; sine possessiōib⁹ opabit̄ quis vnū actū libera
litis & ideo dicit̄. i. Ethī. Impossibile esteū bene opari im
potentē existentem atq; tribuere, & ergo etiā in economi
cis dicitur q; nihil valent acquisita si non essent custodita

De liberalitate.

Sollicitudo etiā requirit̄ in acq̄sitiōe possessionū diuitiarū
 seu pecuniarū, Iuxta illud. iij. Ethī, Impossibile est eū habere
 re pecunias nō curantē vt habeat. Ista em̄ virtus liberalitas
 ab aliquibus vocat̄ largitas. & taliter noīat̄ in de regimine
 principū vbi dicit̄. Si vis virtutē largitatis acq̄rere cōsidera
 posse tuū & t̄pa necessitatis & merita hoīm. Sup̄ ab
 undantia liberalitatis est prodigalitas que cōsistit in dando. &
 nō accipiēdo. vt patet. iij. Ethī. & inde dicit̄ ē prodigus de
 quo in eodē iij. Ethī: dicit̄ q̄ accipientē nō est facile om̄ib⁹
 dare, quia velociter derelinquit̄ substantiā. Ideo q̄ sic dan
 tes prodigi sunt, & v. polli. Parue expense sepe facte diminu
 unt substantiā magnā. De istis scribit̄ in de regimine prin
 cipū, Qui fundit vltra modū diuitias suas eueniet cito ad a
 mara littora paupertatis, & assimilāt illi qui sup̄ se dat victor
 riā inimicis, & in eodē, Prodigus dicit̄ eo q̄ prudentia est
 p̄cul ab illo, Defectus vero liberalitatis est illiberalitas, &
 sup̄ abundat in accipiēdo & deficit in dando vt dicit̄. iij.
 Ethī. Et subdit in eodem q̄ melior est prodigus q̄ illiberalis,
 quia illiberalis nulli prodest, prodigus vero multis prodest, &
 iterū in eodē, iij. Ethī dicit̄ q̄ senectus & om̄is inpotencia
 illiberalitatē facit, & est magis ḡnalis hoīb⁹ q̄ prodigalitas
 Multi em̄ amatores pecuniarū sunt q̄ dātores, In quibus
 aut̄ ista virtus magis cōpetit & qualiter fuerit acq̄renda in
 libro de regimine principū on̄dit̄ vbi dicit̄ q̄ declinatio p̄

liberalitas

*De prodigalitate
in libro de regimine
principum*

*De prodigalitate
in libro de regimine
principum*

*De liberalitate
in libro de regimine
principum*

*De liberalitate
in libro de regimine
principum*

*De liberalitate
in libro de regimine
principum*

*De liberalitate
in libro de regimine
principum*

De magnificencia

de galitatis & avaritie & adequatio largitatis est gloria res
gū & phennitas regnoz, & subditur ibidē, Est igit̃ stulta,
& supflua donatio, vitanda vt tempantia largitatis acqui
ratur scilicet liberalitas vt premissum est.

Magnificencia est virtus circa magna hono
rabilia & mirabilia cōsistens cū prudētia
ordinata ad bonū finē. vt d̃r iij, Ethī, Dic
it̃ em̃ magna qa hoc vocabulū magnifi
centia magnitudinē importat, Dicit̃ mirabilia, qa ppter va
rietatē & raritatē magnificētia ē mirabilis, iuxta illud iij
Ethī, Magnificētia pprie solū debet esse in his que fiunt
semel in vita hoīs puta in nuptijs, magis fratibus & filiis.
Et dicit̃ honorabilia, quia magnificētia exercet̃ circa deos,
& aurū, que sunt honorabilia vt habet̃, iij, Ethī, Supabun
dantia magnificētie est ap̃iocalia & interpretat̃ in exp̃iētia
boni, Vel interpretat̃ banausia quod grece dicit̃ om̃ia consu
mere vt fornax om̃ia cōsumit, De quibus, iij, Ethī, q̃ tales
abundant in cōsumēdo & multa cōsumere resplendēt pro
pter melodiam, & pauca cōsumūt vbi multa & multa vbi pau
ca cōsumere debent, Defectus vero magnificētie est par
uificētia, Inde paruificus & est vt dicit̃, iij, Ethī, q̃ consu
mit parua & tardus est in quocūq; qd̃ facit̃ intendēs q̃ ni
miū cōsumit, & tristis est in cōsumēdo, & existimat se semp
maiora facere q̃ oportet.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the word 'Magnificencia' and other illegible text.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including the word 'Magnificencia' and other illegible text.

Handwritten notes at the bottom of the page, including the word 'Magnificencia' and other illegible text.

*Postquam ad hunc de virtutibus quae sunt in promissis...
 virtutibus quae sunt in promissis...
 virtutibus quae sunt in promissis...*

De magnanimitate.

Magnanimitas est virtus in magnitudine ho-
 no rationū quibus aliquis est dignus vt scri-
 bit. iiii. Ethic. & inde dicit magnanimus d'
 quo in eodē iiii. Ethic. d'r. Honore aut ma-
 gni maxie magnificāt seipos secūdū dignitatē, Sed sicut in
 eodē. iiii. Ethic. d'r. Sine bonitate impossibile est esse mag-
 nauimū, sed q̄ ē illa bonitas q̄ magnanimi pticipāt i iiii. ethi-
 d' clara ubi d'r q magnanimitas ē circa honoratiōes & hos-
 noratiōes. Honor aut ē maxim bonū eorū q̄ exterior digni-
 tas d'r ad ea que interiori sunt bona. Seneca vero recte &
 debite sentiens de dignitate magnanimi ita dicit. Si magna-
 nimus fueris nūq̄ iudicabis tibi fieri cōtumeliā nec inimico
 maledices. Nō em̄ nocuit tibi inimicus sed forte animū no-
 cēdi habuit. & magnanimi si q̄ sint indigent diuitijs & po-
 tentijs in multitudine magnificentie, vt scribit vij. pollitico
 Qualiter aut in infortunijs se debet habere magnanimus
 insinuat Arist. i ethi. dices. Cū em̄ quis ferat faciliter mul-
 ta & magna infortunia, nō ppter doloris insensibilitatem
 sed vt virilis existat est magnanimus. & in economicis, In
 multis iniurijs & doloribus esse & nihil turpe pagere for-
 tis animi est, Supabundantia vero magnanimitatis est cay-
 motives, & d'r a caymos grece qd̄ est incēdiū latine, Vel d'r
 caymotes quasi ventosus ambitiosus vel furiosus. Vñ, iiii.
 Ethic. Qui aut se magnis dignū facit indignus existens cay-

*Nota q̄ virtutes mag-
 nanimi...
 virtutes mag-
 nanimi...
 virtutes mag-
 nanimi...*

*Magnanimitas est
 virtus...
 Magnanimitas est
 virtus...*

De virtute.

mus est, & iiii, Ethī. Arist. taliū insipientiā manifestat dicēs
 Caymī & insipientes seipos ignorātes ad honorabilia con-
 nanē, de inde redarguūt. Defectus vero magnanimitatis ē
 pusillanimitas, & inde d'r pusillanimus de quo, iiii, Ethico
 scribit q' qui minoribus se dignificat q' si t dignus/pusilla-
 nimus est. Que quidē pusillanimitas in de regimine prin-
 cipū detestat, vbi d'r q' victoria nō puenit de aliquibus nisi
 si prius vitant pusillanimitates cordiū. De caymo vero &
 pusillanimo in vnū Arist. suā voluēs sniam sic d't, iiii, Ethī.
 Pusillanimus aut ad seipm, a magnanimo, dignitate deficit
 Caymus vero ad seipm supabundat nō tñ ad magnanimū
 Sed notandū est q' blanditor diminiuit de pusillanimitate,
 iuxta illud, iiii, ethi, Omnes blanditores obsequiosi & serui-
 les. Sed isti blanditores honorāt in pessimis pollitijs vt pa-
 tet v, Ethī. Cōtra istos blanditores scribit in Alexandrino
 ope, CōtempTOR pcerū seruos cōtemnit bilīngues, & Cas-
 to. Noli tu cuidam referenti credere semp,

irtus que est circa paruos honores dicit i-
 noiata. Sed Arist, iiii, Ethī, vocat hñtem il-
 lam virtutē amatorē honoris, & dicit eū
 laudandū & virilē amatorē boni. Abūdās
 aut in honoris amatiōe vocat philotomus, defitiēs vero a
 philotomus. De vtrīsq' scribit, iiii, Ethī, Philotomus appe-
 tit honorē magis q' optet, & aphilotomus minus q' optet.

b

Handwritten marginal notes in the top right corner, including phrases like 'Caymī', 'insipientes', and 'magnanimitatis'.

Extensive handwritten marginal notes in the left margin, including the word 'Caymī' and various other annotations.

Extensive handwritten marginal notes in the bottom right corner, including the word 'Caymī' and various other annotations.

De mansuetudine.

Laudat ergo habitus medius. Vn sicut magnanimitas est circa magnos honores. sic ista virtus e circa paruos hono-
 rationes. & sicut magnificentia circa magnas datioes. sic li-
 beralitas est circa paruoꝝ donatioes. & hoc est qd puerbi
 aliter dicit. Magnis magna decent. Vn in Alexandrino oꝝ
 pe. Histrion dona petit. rex inquit nihil tibi dabo. te non ma-
 gna decent nescio parua dare.

Mansuetudo est virtus qua quis siccitatus
 in aduersis existit vt a passioe duci no pos-
 sit. iij. Ethí. & inde distus est mansuetus.
 cuius pprietas est q sit condonatiuus. vt
 patet i eodẽ. iij. Ethí. Vn mansuetu esse ppriu hois e vt pa-
 tet p diffinione hois i qua dicit. ho e aial mansuetu bipes
 Ista mansuetudo regibus & principibus maxie conuenit.
 Iuxta illud Seneca in li. de clementia. Clemetia principem
 decuit vt quocunq; venerit opa mansuetudinis faciat. & ite-
 ru clementia regentis verecundia peccadi tollit in subditis
 Supabundantia vero ad mansuetudinem est irascibilitas.
 & est quando aliquis velociter irascit in quibus no optet.
 vt scribit. iij. Ethí. Remediũ aut potissimu cõtra ira est pu-
 nicio. & hec quietat impetu ire delectatione p tristicia fa-
 tiens vt habet in eodẽ. iij. Ethí. & ratio est sicut scribit. v.
 polli. quia irati robustius insurgunt quia roe no vtunt. & qa
 cu tristicia est ira pmixta. ideo no facile ratiocinari est i ipa

Differens q... in p... de...

Ad... de... in...

Son... ad... in...

Dolent... in...

De mansuetudine.

ira & ergo in ij, Elen, docet qd opponēs puocat respondē
tē ad irā, quia irati minus pudent; quia ira semp cū quodā
furore est vt d't Seneca. Exitus ingentis ire furor est. patet
etiā istud p diffinitionē ire datā in de aia. Ira ē appetitus re
cōtristatiōis. i. vindicte. irati em nō recte discernūt iuxta il
lud, i, Ethī, qd nō similiter iudicāt amantes & odientes; mō
odium inueterata ira est vt dicit Gregorius & phūs, v, pol.
Iram optet ponere quandā ptē odij, ergo ex his satis appas
ret qd in ira rectū ratiōis iudiciū nō est, & irā quietat punis
tio vel vindicta. Prouocatiūū autē ire ē paruipensio sicut pa
tet in principio v, Ethī. Cū em quis se nouerit paruipendi
sanguis circa cor accēdit & sic incipit inflammarī ita qd hō
interius seuit & insanit exterius se ad picula exponēs, qua
re vtiq; iracūdoꝝ cōuersatio est vitāda, iuxta illud, iij, eth
Impetuosus est furor ad picula; Ira tñ nō in omī gradu suo
ab Arist. reprobā. Qm nō irasci qñ optet & in quibus op
tet insipientis esse videt vt scribit iij, Ethī. Defectus vero
ad mansuetudinē est irascibilitas, & inde d'r in irasciuitus.
cui due conditiōes cōpetūt vt scribit. iij, Ethī. Vna est non
tristari. quod quidē vitiū est, s, in amissiōe magni boni vel
amici, vt patet, viij, Ethicoꝝ. Secūda ē nō esse vindicatiūū,
quod quidē seruile est vt patet, iij, Ethī. Iniuriātes sustine
re & familiāres despiciere seruile est.

b ij

De ira
Ira est appetitus re
cōtristatiōis. i. vindicte.
Ira tñ nō in omī gradu suo
ab Arist. reprobā. Qm nō irasci qñ optet & in quibus op
tet insipientis esse videt vt scribit iij, Ethī. Defectus vero
ad mansuetudinē est irascibilitas, & inde d'r in irasciuitus.
cui due conditiōes cōpetūt vt scribit. iij, Ethī. Vna est non
tristari. quod quidē vitiū est, s, in amissiōe magni boni vel
amici, vt patet, viij, Ethicoꝝ. Secūda ē nō esse vindicatiūū,
quod quidē seruile est vt patet, iij, Ethī. Iniuriātes sustine
re & familiāres despiciere seruile est.

De ira
Ira est appetitus re
cōtristatiōis. i. vindicte.
Ira tñ nō in omī gradu suo
ab Arist. reprobā. Qm nō irasci qñ optet & in quibus op
tet insipientis esse videt vt scribit iij, Ethī. Defectus vero
ad mansuetudinē est irascibilitas, & inde d'r in irasciuitus.
cui due conditiōes cōpetūt vt scribit. iij, Ethī. Vna est non
tristari. quod quidē vitiū est, s, in amissiōe magni boni vel
amici, vt patet, viij, Ethicoꝝ. Secūda ē nō esse vindicatiūū,
quod quidē seruile est vt patet, iij, Ethī. Iniuriātes sustine
re & familiāres despiciere seruile est.

De veritate.

uit. In hac quoque virtute duo concurrunt. scilicet verum dicere & vero assensuere, & ideo optet non verum dicere sed etiam causam verum optet ostendere. Iuxta illud iij. Metha. Nescimus verum sine causa & licet ab eo quod res est vel non est oratio dicatur vera vel falsa non tamen hoc sufficit nisi ita sentiat sicut dixit esse. Iuxta illud vi. metha. & i. periarmentias. Veritas & falsitas consistunt in compositione & divisione secundum intellectum. Ad veritatem autem quod si omnes homines apti nati sunt. Vnde Seneca in libro de naturalibus questionibus. Veritas omnibus patet, non dum est occulta, multum etiam & illa futuris est relicta. Qualiter autem veritas sit adipiscenda insinuat Boetius dicens. Tu quoque si vis lumine claro cernere verum tramite recto, carpere callidem, gaudia pelle, pelle timorem, spemque fugato; nec dolor assit. Omnes autem conditiones que de vero vel veraci dici possunt per oppositum de falso vel fallacia dici possunt. Iuxta illud quod in topicis dicitur. Sicut oppositum in opposito sic propositum in proposito. Superabundantia ad veritatem vocatur iactantia. Inde dicitur iactator, vel iacticans. scilicet qui plus de seipso testatur quam sit in re. Iuxta illud iij. Ethicorum. Videtur utique iactator simulator esse gloriosorum & non existentium & maiorum quam existant quemadmodum est tyrannus ut patet. iij. & iij. polli, & sifr. v. & ix. Ethicorum. Defectus vero ad veritatem vocatur ironia, & inde dicitur ironicus qui minus presumit de se quam sit, & talis quicumque sit seipsum deridet, vnde dicitur iij. Ethicorum. Ironici gratiores sunt iactatoribus non enim lux

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Vocatur ironia', 'propositio', 'ad iactantiam', and 'ironicus'. The notes are written in a cursive hand and are interspersed throughout the page, often written above or below the main text.

De eutropia q. odore et habitu q. f. d. l. de. p. r. l. e. g. r. e. f. i. g. u. r. e. p. e. r. t. e. m. p. e. r. a. t. e. m. e. t. a. n. t. u. m. p. r. o. p. t. e. r. i. a. s. q. u. a. s. e. n. t. i. a. s. q. u. a. s. e. n. t. i. a. s. q. u. a. s. e. n. t. i. a. s.
De eutropia.

De eutropia.

cri gratia videntur dicere sed fugiētes malū & timidum.

Eutropia est virtus qua quis intelligit & vertit in bonū sermones quos audit, & in de dicūtur eutropoli de qb' scribitur. iiij. Ethi, q' moderate laudantes & in bonū v' tentes eutropoli appellātur. Itē in eodē dr' q' ppriū est eutropoli talia audire & dicere qualia modesto & liberali cōgruūt, & si eutropulus ad aliquā leuē materiā cōuertit nō intendit, nisi decencia & honesta. Vñ sicut dr' in eodē ethi, q' eidē eutropolo cōuenit dicere que decētia sunt in ludo, & audire illa, Supabundātia ad eutropoliā est homolchia, & inde dr' homolchus, q' nititur male exponere & capere dicta aliorū & sic tediū alijs gnāt & cōuersantes reddit onerosos, Iuxta illud, iiij. Ethi, Qui autē videri volūt sicut supabundantes homolchi videntur esse & magis conātur risū facere q̄ dicere decora, & tales rephēdēdi sunt, qa' i suis verbis student falsa dicere, & turpiloquia immiscere, falsa autē omīno sunt fugiēda, Iuxta illud, iiij. Ethi, Per se autē mendatiū prauū est fugiendū, & Seneca Mendatiū p se prauū est & fugiendū & si directē inspiciatur plucidū est, & ad illud est qd', i. Retho, dr. Lex phibet dicere extra rē i. falsū. Turpiloqa etiā sunt fugiēda qa. iiij. Ethi, dr' q' legispositores quedā cōtumeliosa dicere phibēt, & v. thopi, Turpiloquū optet legīllatorē exterminare, Defectus vero ad eus

Ad h. c. d. l. e. t. a. p. r. o. p. t. e. r. i. a. s. q. u. a. s. e. n. t. i. a. s. q. u. a. s. e. n. t. i. a. s. q. u. a. s. e. n. t. i. a. s. q. u. a. s. e. n. t. i. a. s. q. u. a. s. e. n. t. i. a. s. q. u. a. s. e. n. t. i. a. s. q. u. a. s. e. n. t. i. a. s.
Quid sit eutropia
Quid sit homolchia
Quid sit turpiloquia
Quid sit mendatiū
Quid sit turpiloquū

De iusticia
De iusticia
De iusticia

De iusticia.

tropoliā dicitur agrestia, Inde dicitur agrestis q̄ semp ostēdit vultū puerum, Quare d'r, iij. Ethī, q̄ agrestis ad collocationē mutilis est, in om̄ibus em̄ tristatur, & tales ad scias cōiter sunt inepti, Quia ad cōturbationē fantasmātū sequitur conturbatio & inuolutio intellectus,

Iustitia est habitus opatiū secūdū electionē iusti distribuendo seu cōicādo vnicuiq̄ q̄ put debet, Hec quoq̄ iustitia preclarissima virtutū videtur esse. Nec lucifer nec heperus ita admirabiles sunt, & huius ratio redditur in v Ethī. Qm̄ in ista iustitia simul om̄is virtus est, & hoc idem d'r, iij, Pollī, q̄ ad iustitiā necessariū est om̄es alias cōsequi virtutes, & sicut est preclarissima ita p̄fectissima, luxra illd' v, Ethī: p̄fecta aut̄ est ipa qm̄ hns ipam ad alterū potest hac virtute vti, & nō solū ad seipm̄, multū em̄ i p̄prijis p̄nt virtute vti i his aut̄ que ad alterū sunt nō p̄nt. Sed qliter hoc cōtingat determinat Arist, in eodē, v Ethī, q̄ d't q̄ p̄cipatus vtrū ostendit ad alterū aut̄ in cōicatiōe potest princeps. s, ius dicando, Iustitiā aut̄ facere principibus cōpetit, iuxta illud i, Retho Principis est discernere iustitiā, Etiā facere cōpetit scientibus, iuxta illud, iij, pollī, Iudicat vnusquisq̄ princeps bene eruditus a lege, & reuera iustitiā facere cōpetit principibus nō quibuscūq̄, sed principibus scientibus & eruditis, q̄a leges dicūt vltia & nō ordināt que eueniūt s, sin

Nota
Nota
Nota

Nota
Nota
Nota

Nota
Nota
Nota

Nota
Nota
Nota

Nota
Nota
Nota

De iustitia

gularia, Sed iudex vles ^{leges ad pte} potest ad particularia adaptare
 iuxta illud, v, Ethí, Iudex adequat & hoc sciens, iuxta illud
 in proemio metha, Vle si quis cognoscat & p^{ti}cularare igno
 rat sepe curatiõe peccabit, & ergo recte cõcludit, v, E thi,
 q^o p^{ri}nceps est custos & equalis & precipue illor^u de quib⁹
 in eodẽ, v, Ethí, d^r q^o humana statuta ad vnã regulã cõem
 redigi nõ possunt, Vñ Isidorus li. v. Omẽ ius legibus & mo
 ribus cõstat, Dictũ autẽ est ius qa iustũ, ius naturale cõe est
 omi natiõ, eo q^o vbicũq^{ue} ex instinctu nature nõ cõstitutõe
 aliqua habet vt femine & viri cõiunctio, ius ciuile est quod
 queq^{ue} ciuitas habet, & quo hoies viuũt in cõitate ciuili, ius
 gentiũ e qd' ego volo alteri fatio. Quo iure oẽs gẽtes vtũ
 tur, sicut sunt bella, pacis legatiões & h̄moĩ. Illa ergo iudex
 moderabit secũdũ moderatiõe iusti & equi, Quia rõ ad
 optima deprecã vt scribit, i, Ethí, qua quidẽ rõe iudex in
 ferẽdo sententias & adequẽ v^lia ad p^{ti}cularia p^{ri}cipue debet
 vtĩ. Iuxta illud Seneca in libro de naturalibus questiõibus
 vbi dicit q^o ratio nihil aliud est q̄ in humanũ corps pars di
 uina immersa, Vñ diuina est ratio sine qua nullũ est bonũ.
 & ad idẽ est illud dictũ qd' in quadã epla d^rt Arist, ad Alex
 Qui ratiõe vtunt, & cũ hoc omia volũt agere, tãq^{ue} exñtes
 bonos & optimos laudamus, De tali ergo iudice qui vtĩ
 ratiõe intelligit illud, i, Retho, q^o iudici multa sunt cõcomi
 tanda, Iustitia autẽ distinguit i cõmutatiuã & distributiua

Ius e
Vñ
Isidorus
li. v.
Omẽ
ius
legibus
&
moribus
cõstat
Dictũ
autẽ
est
ius
qa
iustũ
ius
naturale
cõe
est
omi
natiõ
eo
q
o
vbicũq
ue
ex
instinctu
nature
nõ
cõstitutõe
aliqua
habet
vt
femine
&
vir
i
cõiunctio
ius
ciuile
est
quod
queq
ue
ciuitas
habet
&
quo
hoies
viuũt
in
cõitate
ciuili
ius
gentiũ
e
qd'
ego
volo
alteri
fatio
Quo
iure
oẽs
gẽtes
vtũ
tur
sicut
sunt
bella
pacis
legatiões
&
h̄moĩ
Ill
ergo
iudex
moderabit
secũdũ
moderatiõe
iusti
&
equi
Quia
rõ
ad
optima
deprecã
vt
scribit
i
Ethí
qua
quidẽ
rõe
iudex
in
ferẽdo
sententias
&
adequẽ
v^lia
ad
p^{ti}cularia
p^{ri}cipue
debet
vtĩ
Iuxta
illud
Seneca
in
libro
de
naturalibus
questiõibus
vbi
dicit
q
o
ratio
nihil
aliud
est
q̄
in
humanũ
corp
s
pars
di
uina
immersa
Vñ
diuina
est
ratio
sine
qua
nullũ
est
bonũ
&
ad
idẽ
est
illud
dictũ
qd'
in
quadã
epla
d^rt
Arist
ad
Alex
Qui
ratiõe
vtunt
&
cũ
hoc
omia
volũt
agere
tãq
ue
exñtes
bonos
&
optimos
laudamus
De
tali
ergo
iudice
qui
vtĩ
ratiõe
intelligit
illud
i
Retho
q
o
iudici
multa
sunt
cõcomi
tanda
Iustitia
autẽ
distinguit
i
cõmutatiuã
&
distributiua

habet
in
libro
de
legibus
lib. 1
cap. 1
De
legibus
lib. 1
cap. 1
De
legibus
lib. 1
cap. 1
De
legibus
lib. 1
cap. 1

illicia negligentia fuit, dicitur
illicia negligentia fuit, dicitur
et no fuit

De iusticia

Commutatiua vero iustitia est quando res possessa ab vno
 transferit ad alteru. v. Ethicor. & in eodē dicit q̄ commuta
 tionū quedā sunt volūtariē puta. emptio, venditio, pmuta
 tio, cōductio, fideiussio. Alie vero sunt inuolūtariē & occul
 te puta furtū & mechatio, i, raptura coniugis alterius. dos
 losa occisio, falsum testimoniū. Alie vero sunt uoluntariē
 publice & violenter puta verberatio, mors, vinculū, rapia
 turbatio, accusatio & iniuria. Iustitia distributiua est q̄ bo
 nū cōe singulis distribuit prout debet distribui, s. honores
 principatus & similia, Vñ, iij. Ethī. dictū est hmoi iustitia
 exercenti merces danda est. Hęc autē est honor & gloria. &
 hęc est merces amabilis. Iuxta illud primo Retho, Honor
 & gloria in vita sunt honorabilia, Distinguit autē iustitia in
 naturalē & legalē & vocat naturalis iustitia q̄ habet ubiq̄
 eandē potentiam, s. nō inuidere, Christū adorare, principī
 obedire sicut patet, v. Ethī. Sed legalis iustitia ē que a prin
 cipe nihil differt sic vel sic poni sicut scribit, v. polli. vt pu
 ta dū pcerto delicto aliq̄s ad suspendendū deputat, & pro
 alio ad incendiū deputat, & sic de alijs. Ita & statuta legalia
 legislator. vij. polli. vocant, pprie legalia statuta. & v. Ethī
 vocat legalia iura, q̄ legislator ex causa legali sic vel sic iu
 ra talia ordinauit instituit & dictauit, Nihilominus polliu
 cus noiat talia iura statuta legalia, Iuxta illud Studiosi legis
 latoris est cōsiderare ciuitatē & genus hoīm & oēm aliam

Mm
da
m
u
p
p

Vñ
da
m
u
p
p

Da
m
u
p
p

De iustitia.

comunionē in vita bona ordinare, & qualiter participabunt
statuta legalia bene recta, Supabundātia ad iustitiā est iniu-
stitia & fatiens iniustitiā dicitur iniustus de quo v. Ethic. dicitur
quod cū ex electiōe sit nocere, iniustū faciet, & secundū has
iniustificatiōes iniustū faciēs iniustus est, Ex quibus verbis
apparet qd aliquis reputat iniustus ex duobus, Primo ex ele-
ctiōe, secūdo ex opatiōe, & ubi hec duo cōcurrūt cōsumas-
ta ē iniustitia & talis iniustus nihil bene agit nec ad se nec
ad aliū, qd aliū ordinare nō pōt qui in seipso in ordinatus ē.
Defectus vero ad iustitiā est iniusta vel iniustitiā pati. & il-
lū defectū, i. iniusta pati valde abhoiabile est sustinere pro-
pter tria. Primo qd hoc nature pprie obnoxiiū est, Iuxta il-
lud, i. Retho, Nullus sibi ipsi vult malū quod malū est, qd na-
turale est omnia (que corruptionē ingerūt) evitare, Secūdo
qd est inuoluntariū, Iuxta illud v. Ethic. Iniusta aut patitur nul-
lus volens, Tertio qd bono elegibili cōtrariū est, Iuxta illud
ix, Ethic. Hoīes aut orāt qd eligūt & psequūt, optet aut ora-
re bona simpliciter & sibi ipsi eligere bona ipsa que sibi bon-
na sunt, & iterū in eodē loco Vnusquisq; sibi ipsi vult bona
& precipue illud bonū quod conuertitur cū ente, De quo
dicit Aristoteles & Auerrois secundo de anima qd vnūq; qd
appetit esse, & hoc est quod Aristoteles dicit primo poli-
titorū, Vivere & esse secundū se delectabiliū est,

bona sunt
gaudenda
bona sunt
gaudenda
bona sunt
gaudenda
bona sunt
gaudenda
bona sunt
gaudenda
bona sunt
gaudenda
bona sunt
gaudenda
bona sunt
gaudenda

bona sunt gaudenda

De scientia.

^{intelligibilis} ^{se habet}
cus est species vt pater, ij, de aia, Nec res est in aia sed spe
cies reru sunt in aia, Vt ergo intellectus spes reru suscipiet
& in eo requiescant, necesse est intellectu primo bene esse
dispositu, cu sit sicut tabula rasa in qua nihil est depictu ap
tu tn depingi, Cauendu est ergo ne quis in principio falsis
aut fabulis imbuat sicut, ij, metha, phibet vbi Arist. conclu
dit q summa poia est bonitas intellectus, & causa huius red
dit in ix, Ethic, q intellectus circa vnuquodq; videt esse, fru
stra ergo esset intellectus si no itelligeret, cu magis congrue
cotinue possumus speculari q; opari, De ista dispositione
intellectus in acquisitione sciaru dicit in quoda libello qui inti
tulatur de morte Arist, q ho no pot apprehendere scias no
biles nisi p gradus aie, s, qn est pfecte purgata & sanctifica
ta ab immunditijs que sunt cu ea iucarcerate, vn pura & bes
ata est aia que no est infecta malis opib; huius mudi & in
telligit creatoru suu, & ipa est que reuertet in locu suu vn
exiuit. Premissa ergo intellectus congrua dispositione requi
ritur ordinata introductio in scibiliu acquisitione Juxta illd
quod dicit Boetius, Omnis ordo in ratioe boni est. Ordo er
go iste seruandus que ponit Arist i poste, Omnis doctrina
& omis disciplina intellectuua, ex pexistenti fit cognitione
sensitiua, s, ex his que sunt nobis notiora, pcedit ad ea que
sunt notiora simpliciter, Juxta illud, i, Ethic. Incipiendu est a
nobis cognitio, Na vt dicitur, i, phi, Innata est nobis via ex

*De q; huius aut
procedit
et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.*

*Vnde Aie in 2. ponit
et in 2. ponit
et in 2. ponit
et in 2. ponit
et in 2. ponit
et in 2. ponit
et in 2. ponit
et in 2. ponit*

*pat. p. 2.
p. 2.
p. 2.*

*et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.*

*et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.*

*et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.
et h. p. i. s. q.*

De scientia

notioribus pcedere. & iij, de aia, Omnis nostra cognitio or
tū habet ex sensatis. Cū ergo gramātica est de his que no
bis quotidie apparēt & cōtinue sunt in vsu, igit in ipa sūt
hoies primitus instruendi, quia necesse est primo scire vo
cabula cōgrue ordinare q̄ argumentari & rethorice psua
dere, & ad istā intentionē est quoddā dictū in libro de regi
mine principū. Cū intellexeris significationē dictionū ple
ne & pfecte tūc desideratū opus prosequeris, & ergo scito
cōgruo modo pferendi pcedit ad debitū modū arguendi
Vñ, iij, metha, In eruditōe est cognoscere quorū optet q̄
rere demonstrationē & quorū nō optet, & hoc p logicam
plene & pfecte edocet. Scito ergo cōgruo modo pferēdi
sermonē & debito modo circa vnāquancq; materiā arguen
di pcedit ad modū rethoricū psuadendi, Iuxta illud primo
rethoricorū sermonē solus homo habet sermonē ergo nō
ordinare posse vile est. & etiā Arist, in quadā ep̄la ad Alex
andrū. Potentia sermonū temptanda est tibi sume. Iterū in
primo Retho. dicit q̄ corpus adiuuare nō posse vile est. Cū
aut tres scie, s, gramātica logica & rethorica sic se habeant
p ordinē, s, q̄ primo considerandū est vocabulū quantū ad
suū significatū & modū significandi q̄ a pprietasibus rerū
cuilibet imponit, hmoi est cōsideratio gramāticē scie, De
inde cōsiderandū est vocabulū quantū ad intentionē sum
data supra rem significatā, ppter aliquā similitudinē in re

De scientia.

repta h̄m̄oi est cōsideratio logice. Deinde cōsiderandum
est vocabulū inquantū vnū cū alio coniūgit & ordiat cō
iunctim vel diuisim ornatē & rethorice p̄ferat. h̄m̄oi ē cō
sideratio rethorice. Post has sciētias triuiales, naturales sci
entie sunt inquirende, Quia naturalis scientia est de his q̄
sunt coniūcta materie sensibili, Alie vero de abstractis. &
ergo Auerrois sup. vi. metha. dicit q̄ naturalis sc̄ia est pri
or inter alias sciētias principales, & ratio est quia est ex his
que maxie sensibilia & quottidie nobis apparētia sunt. na
turalis etiā habet cognitionē omnīū causaz. Nā diffinit p̄
om̄es causas sicut dicit Auerrois sup. ij. phi. Ratio est quia
sicut naturalia cōstant ex om̄ibus causis, ita naturalis diffi
nit p̄ om̄es causas, Post naturales scientias sunt mathe. sciē
tie inquirende vt dicit Auer. ibidē, Cōsideratio naturalis.
& mathematici cōueniūt q̄a sunt circa idem. sed tñ diuersi
mode, Quia om̄ia naturalia sunt in materia aliqua, & licet
mathematicalia sunt in materia. tñ intellect⁹ sepat ea a ma
teria & sic mathematicus nō mentit̄ nec vt sic falsum dicit
Aliq̄ dicūt tñ q̄ mathematicalia dñt esse priora q̄a melius
& leuius sunt cognoscibilia q̄ naturalia. & p̄ cōsequēs sc̄ia
Mathematicalis ip̄a sciētia naturali est prior intellectu, v̄l̄ia
siue vn̄uersaliora sunt notiora: & adducūt etiā pro rōe q̄
Arist. nūq̄ in naturalibus poneret mathematicalia, nisi in
tenderet q̄ naturalibus notiora esse deberēt, & prius i eis.

Ne sc̄ia in
p̄p̄ta om̄ia
in p̄p̄ta
in p̄p̄ta
in p̄p̄ta
in p̄p̄ta
in p̄p̄ta
in p̄p̄ta
in p̄p̄ta
in p̄p̄ta
in p̄p̄ta

De
sc̄ia
in
p̄p̄ta

De
sc̄ia
in
p̄p̄ta

De scientia.

ſ. mathematicalibus q̄ naturalibus pueri eſſent inſtruedi.

& q̄a hic nō eſt locus diſputandi: nō r̄ndeō aliqua ad p̄miſſa.

Tm̄ ad p̄ns ſit dictū q̄ ſcibilia cōnexa ſunt. & etiā ſciē

tie ſunt cōnexe, ita q̄ vnū ſcibile ſine reliquo, & vna ſciē

tia ſine reliqua p̄fecte nullatenus ſciri pōt. Poſt has aut̄ ſciē

tias poſtremo metha. eſt acq̄reda. De q̄ Ariſt dicit in phe.

metha. q̄ pluribus reptis artibus his ꝑo ad neceſſitatē his

ad introductionē ex̄ntibus. Cū aut̄ mentionē facimus. hec

eſt q̄ de noiāmus certā ſcientiā q̄ eſt ex primis cauſis & ſic

eā q̄rimus. Iſtā autoritatē videt̄ Ariſt. innuere & p̄ eā uelle

q̄ oēs ſciētie tam ſpeculatiue q̄ practice, añ methaphiſicā

ſunt ingrēde, & ad cōtra iſtud illud videt̄ eſſe illud dictū i

Ethi. vbi d̄t q̄ natura p̄ ſe nō eſt ſuffitiēs ad ſpeculandum.

Sed optet corpus ſanū cibū & reliquū famulatū exiſtere. &

i. pol. vbi etiā d̄t q̄ phūs debet habere p̄curatorē excessus

famuloꝝ corrigentē. Ex q̄bus ꝑbis habemus q̄ ibi ē prin

cipat̄ yconomicus & hoc reſpectu familie Dicit ergo ariſt

i. Retho. q̄ multis organis indiget, i. ad vitā neceſſarijs q̄d̄

ē viuere. Opptunū ergo phūs cū ſit de natura hoīm his or

ganis indiget q̄ ſunt ad viuere optuna. Sed hic nō ē locus

diſputatiōis, ad allegata abſtineo r̄ndere Poſt ſcias ſpecula

tūas, morales ſunt ingrēde cū ſpeculatiue ſolū ſcire & ſpe

culari intendūt. morales ꝑo ſciē ſcire & opari. Vñ ad hanc

intentionē d̄t Ariſt. ij. Ethī, q̄ ſcire parū p̄ficiat ad virtutem

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the word 'Vnde' and other illegible scribbles.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including the word 'Metaphisica' and other illegible scribbles.

De scientia.

sed opari & tuose. Hęc intentionē videē habuisse Seneca in libro de liberalibus scīs vbi sic inqt. De liberalib⁹ artib⁹ qđ sentiā scire desideras. q̄ si pparat aīm. nō tñ diu in istis morandū est. donec id animus facere pōt. Hoc idē videē velle Arist. viij. pollī. vbi sic inqt. Est autē liberalibus scīs aliquis vsq; ad aliqd^r p̄ticulare & nō libere. assiduare autē ad v̄tutē valde obnoxiiū est. ambas habere scias. s. sapim̄ diuinorū & prudētia agendorū. Itā inter morales v̄o scias priā monasti ca. i. ethica est acqrenda qua primo aliqs seipm̄ debet regere. & hoc docet p̄ ethicā. Vñ sumā sapia est scire seipm̄ regere. vt in libro de regimine principū d̄r. sed nemo hoc facere pōt nisi rō ipm̄ rexerit q̄ semp ad optia de p̄cat. Deinde yconomica est acqrenda q̄ docet regere vxorē & familiā. & hec scia frequēter videē succedere ad Ethicā. Nā frustra merita v̄tutū p̄palar et qs. nisi ad aliū vel ad alios cōtū geret v̄tuose viuere. Vñ ix. Ethī. Solitaria vita difficilis vita. & v. Ethī. Lex iubet secūdū oēm v̄tutē viuere. Sed si aliquis esset monasticus multa virtutū gnā exercere nō posset. & hec yconomica (teste Arist.) est quoddāmō ps pollitice. Eustratius ergo sup̄ primū Ethicorū. sic dicit qđ impossibile est scire polliticā sine yconomica. & hec scia pollitica est posterior & post omnes sciētias morales acqrenda. luxta illud quartū Ethicorū. Ad polliciam. que est de rebus humanis terminatur.

Haec yconomica
est de v̄tute
liberā & p̄
particulari
v̄tute. ad
quā dicitur
in libro de
regimine
principū
sed nemo
hoc facere
pōt nisi
rō ipm̄
rexerit
q̄ semp
ad optia
de p̄cat.

De v̄tute
liberā

De v̄tute
liberā

De v̄tute
liberā

De arte.

Ars est habitus quidā cū rōe vera factiūrs
& notanter d'r cū rōe. q̄a artifex dubita
re nō debet sine rōe. Iuxta illd' ij, phi, ars
nō deliberat. nec est ars quę casu venit in
effectū. Qui vero agūt interrupte nō agūt ab arte sed ma
gis a casu. Vñ sicut d'r, viij, phi. q̄ motus nō est vnus q̄ ē in
interruptus. Ita nec actio est q̄ tuosa q̄ est interrupta & sic in
telligit illud, i, Ethi, q̄ vna actio nō facit q̄ tuosū sed plures
& cōtinuate. ita etiā in habitib' itellectualibus sicut d'r. x.
Ethi, Inquātū intendit speculatio & felicitas. cōtingit ma
gis speculari & felicē esse. & sic intelligit illud q̄ a citarizan

Prudētia est habitus cum (do sit citarista
q̄ a rōe circa humanas opatiōes, vi, Ethi, &
prudētia maxie habet esse circa singularia
Iuxta illd' vi, Ethi, Nō em̄ prudētia solum
vñū est. sed etiā optet cognoscere singularia, actio autē
circa singularia est, vñ iuuenes nō cōstat esse prudētes. q̄a
inexpti sunt eorū actiū q̄ secundū naturā humanā sunt. &
subdit Multitudo t̄pis facit expiētā, & ergo vi, polli, scri
bit, Pona qdē in iunioribus, prudētia q̄o in seniorib' & cā
huius est, q̄a memorie rerū faciūt expiētā vt habet i p̄hes
mio metha. ex memoria fit expimētū, iuuenes aut multarū
rerū memoriā (ob t̄pis exiguitatē) habē nō p̄nt, & id'o iuue
nes non cōstat esse prudētes, & licet aliq̄ iuuenes dispositi

*De rōe huiusmodi
et de habitibus
quod sit citarista
et de prudētia
maxie habet esse
circa singularia
Iuxta illd' vi, Ethi
Nō em̄ prudētia
solum vñū est
sed etiā optet
cognoscere
singularia
actio autē
circa singularia
est vñ iuuenes
nō cōstat esse
prudētes q̄a
inexpti sunt
eorū actiū q̄
secundū naturā
humanā sunt
& subdit
Multitudo t̄pis
facit expiētā
& ergo vi, polli,
scribit Pona
qdē in iunioribus
prudētia q̄o in
senioribus & cā
huius est q̄a
memorie rerū
faciūt expiētā
vt habet i p̄hes
mio metha ex
memoria fit
expimētū iuuenes
aut multarū
rerū memoriā
(ob t̄pis
exiguitatē) habē
nō p̄nt & id'o
iuuenes non
cōstat esse
prudētes & licet
aliq̄ iuuenes
dispositi*

De intellectu

sunt ad prudentiā non tñ habent verā prudentiā, s. que est
cū ratiōe vera. Iuxta illud primo polliticoꝝ. Puer quidem
consiliū habet sed impfectū. Mulier quidē inuālidū consiliū
um habet. Nō em̄ om̄es senes prudentes dicimus, sed tñ il
los de quib⁹ dicit vi. Ethi. Prudētes dicimus qui ad aliqūē
finē studiose ratiocinant, puta tales sunt de quibus primo
Rethoricoꝝ scribit. Hinc est accipe gentiū leges. & ciuiū
cōsilia. & historie scribentiū gesta. Hec aut̄ virtus que est
prudentia principibus competit. Iuxta illud: iij. polliticoꝝ.
Prudentia ppria virtus est principis scire & precipere, sub
diti vero nō virtus. s. ip̄a prudentia, sed obedientia recta.

Intellectus est cognitio primorū principi
orū de quib⁹ iij. metha. d'r q̄ ip̄a principia
naturaliter veniūt ad habentē intellectū.

Ecce q̄ magna est cōueniētia q̄ habet in
tellectus ad ip̄a principia. s. q̄ intellectus est cognoscitiuus
p̄cipioꝝ. & ip̄a prima principia intellectui naturaliter se
repñtant & ex his p̄fecta generat̄ cognitio. Iuxta illud qd̄
scribit. i. poste. & i. philū. q̄ tūc vnūquodq̄ arbitramur scire
re cū p̄cipia & causas eius cognoscimus. Nemo ergo des
peret quin posset ad primorū principioꝝ noticiā puenire
& hoc p̄pter tria. Primo ex p̄te principioꝝ quia ip̄a natura
liter intellectui repñtant. vt patet iij. metha. & ergo sexto
metha. dicit q̄ om̄is scia docibilis esse videt. Secūdo ex p̄

*De intellectu
Intellectus est cognitio
primorū principioꝝ
de quib⁹ iij. metha. d'r
q̄ ip̄a principia
naturaliter veniūt
ad habentē intellectū.
Ecce q̄ magna est
cōueniētia q̄ habet
intellectus ad ip̄a
principia. s. q̄
intellectus est
cognoscitiuus
p̄cipioꝝ. & ip̄a
prima principia
intellectui
naturaliter se
repñtant & ex
his p̄fecta generat̄
cognitio. Iuxta
illud qd̄ scribit.
i. poste. & i. philū.
q̄ tūc vnūquodq̄
arbitramur scire
re cū p̄cipia &
causas eius
cognoscimus.
Nemo ergo
desperet quin
posset ad
primorū
principioꝝ
noticiā puenire
& hoc p̄pter
tria. Primo
ex p̄te
principioꝝ
quia ip̄a
natura
liter
intellectui
repñtant.
vt patet
iij. metha.
& ergo
sexto
metha.
dicit q̄
om̄is
scia
docibilis
esse
videt.
Secūdo
ex p̄*

*Et sic
intellectus
est cognitio
primorū
principioꝝ
de quib⁹
iij. metha.
d'r q̄ ip̄a
principia
naturaliter
veniūt
ad habentē
intellectū.*

De sapientia,

te intellectus, Vnde in libello de regimine principū dicitur,
quod apud potentiā intellectus nihil est difficile & illi videtur
assentire Aristo. iij. de aīa. Vbi dicitur quod intellectus est
in potentia oīm intelligibiliū, ergo Auerrois cōcludit quod in
tellectus possibilis cum sit infima intelligentiāz habet in
telligere oīes alias superiores, Tertio ex pte intellectus,
& principiorū simul, Sicut iā supra dictum est quod ip̄a princi
pia & intellectus magnā adinuicem coniunctionē habent,
& sic intelligendū est illud quarto Ethicorū, quod intellectus
gratia vnumquodq; videtur esse,

Sapientia est certissima scientiarū, vi. Ethicorū
& que sunt illa certissima declarat Aristo
in eodē, vi. Ethicorū, dicens quod ip̄a sapiētia est
quodāmodo caput habens honorabilissi
marū scientiarū, & eidem videtur assentire Aristo, i. Retho, quod
sapiētia multorū mirabiliū est scientia, Sup oīes alios habi
tus intellectuales ip̄a sapientia est vtiq; dilectissima. Iuxta
illud, x. Ethicorū, Videtur quod ip̄a sapientia propter seip̄am
diligetur, nihil eīm ab ip̄a sit preter speculari, & licet alie sci
entie sunt necessariorē ip̄a sapientia dignior tñ nulla, Ab
ip̄a vero sapientia dicitur est sapiens, De qua dicit Eustras
tius super, vi. Ethicorū, intendens demonstrare qualiter sa
pientia certissima sit scientia dicens, quod sapiens est qui ex fi
ne sue artis cōsiderationē dato oīm ordinātorū in sinem ex

Sapientia est certissima scientiarum, vi. Ethicorum & que sunt illa certissima declarat Aristo in eodem, vi. Ethicorum, dicens quod ipsa sapientia est quodammodo caput habens honorabilissimarum scientiarum, & eidem videtur assentire Aristo, i. Retho, quod sapientia multorum mirabilium est scientia, Super omnes alios habitus intellectuales ipsa sapientia est utique dilectissima. Iuxta illud, x. Ethicorum, Videtur quod ipsa sapientia propter seipsum diligetur, nihil enim ab ipsa sit preter speculari, & licet alie scientie sunt necessariores ipsa sapientia dignior tamen nulla, Ab ipsa vero sapientia dicitur est sapiens, De qua dicit Eustratius super, vi. Ethicorum, intendens demonstrare qualiter sapientia certissima sit scientia dicens, quod sapiens est qui ex fine sue artis consideratione dato omnium ordinatorum in sinem ex

Sapientia est certissima scientiarum, vi. Ethicorum & que sunt illa certissima declarat Aristo in eodem, vi. Ethicorum, dicens quod ipsa sapientia est quodammodo caput habens honorabilissimarum scientiarum, & eidem videtur assentire Aristo, i. Retho, quod sapientia multorum mirabilium est scientia, Super omnes alios habitus intellectuales ipsa sapientia est utique dilectissima. Iuxta illud, x. Ethicorum, Videtur quod ipsa sapientia propter seipsum diligetur, nihil enim ab ipsa sit preter speculari, & licet alie scientie sunt necessariores ipsa sapientia dignior tamen nulla, Ab ipsa vero sapientia dicitur est sapiens, De qua dicit Eustratius super, vi. Ethicorum, intendens demonstrare qualiter sapientia certissima sit scientia dicens, quod sapiens est qui ex fine sue artis consideratione dato omnium ordinatorum in sinem ex

De prudentia.

proēio, i. metha. Cōsiderādo pprietates sapiētis taliter pōt
sapiētis diffinitio assignari videlicet q sapiēs ē q scitoia &
difficilia p certitudinē & cām. & sciam, ppter se qres & ali
os, ordinās & psvadēs, & licet p sapiētīā intelligamus me
thaphisicā q ē certissima scia & primorū picipiorū & pri
marū causarū cōsiderātia primī etiā picipij, s. dei inq̄sitiā.
sicut testat Arist, in phe. metha, vbi sic d̄t, Cū aut sermone
facim⁹ hec ē q̄ noīam⁹ sapiētīā q ē cīca prias causas, q̄rim⁹
q ad pncipia priā tā cōplexa q̄ incōplexa. & ista ē sapia q̄ a
de q̄ x. Ethī, d̄r q̄ ipa sapia videt ppter seipam diligi q̄ ani
hilab ipa sit pter speculari, Verūtñ cōiter capim⁹ sapiētīā p
sapida scia, & inde sapiētes dicūt q̄ recte sapiūt illd̄ qd̄ sciūt
& de talib⁹ sapiētib⁹ d̄t Seneca q̄ sapiēs incōcussus ē id qd̄
semp̄ inest siue quocūq̄ etiā mō res cedāt, & de talib⁹ sapi
entib⁹ d̄r, ij. metheo. q̄ q sapiētes sunt humana sapiētia si
bñp̄is sua sapiētia faciunt gnationē, gnationē qd̄ non car
nalē sed in mēmoria hoīm pmanuā, veluti Plato Arist, &
q̄ plures alij phī dictis & scriptis gnationē sibi in memoria
hoīm constituerūt sicut in diē liquet hodiernū, & vtinam
volumina eorū bñdicta in memoria haberēt, Nos aut̄ mo
derni q̄s diuina cōplacētia christianos a christi noīe voluit
appellari ipi⁹ quoq̄ nos voluit fieri heredes & sic sapiēter
agentes nec friuole inaniter speculātes ad christi heredita
tē secū nostrā sapiam terminemus qd̄ nobis cōcedat q̄ sine
sine viuūt & regnat, Amen.

9725

16

9725

